„NOWY ŚWIAT"
THE POLISH MORNING WORLD
PUBLISHED DAILY AND SUNDAY
24 UNION SQUARE
NEW YORK, N. Y.
TEL.: STUYVESANT 5493
MEMBER
A. B. C.

Nowy Świat

THE POLISH MORNING WORLD

MORE CLASSIFIED ADS LAST WEEK IN THE NOWY ŚWIAT THAN IN — ALL — OTHER POLISH N. Y. CITY DAILIES COMBINED

No. 319. Rok XXIV. DAILY AND SUNDAY — NEW YORK, Piątek, 16go grudnia (Friday, Dec. 16th) 1921 — Entered at Second Class Matter, March 31st, 1921, at New York Post Office, New York. — Cena numeru 3 centy

Polska otrzymała od Rosji pierwszą ratę odszkodowania w złocie

Z konferencji rozbrojeniowej w Waszyngtonie

BRONISŁAW D. KUŁAKOWSKI.

ZNACZENIE TRAKTATU WASZYNGTOŃSKIEGO

Chcąc dokładnie zrozumieć znaczenie traktatu Waszyngtońskiego trzeba przypomnieć sobie sytuację polityczną na Pacyfiku przed zwołaniem Konferencji.

Po zwycięskiej wojnie z Hiszpanją o Niepodległość Kuby, Stany Zjednoczone znalazły się nagle w posiadaniu Filipin i innych wysp azjatyckich. Archipelag Hawai uznaje się z większą lub mniejszą słusznością za amerykański.

Niespełna ćwierć wieku zarządu amerykańskiego na Filipinach jest słusznym tytułem do chwały Ameryki. Z tej nietyle hiszpańskiej, co Watykańskiej kolonji, siedliska ciemnoty, nędzy i ucisku, Ameryka stworzyła przy nakładzie wielkich kapitałów kraj cywilizowany i szybko wzrastający w zamożność. Był to rzeczywisty „zarząd" gospodarstwa filipińskiego po panowaniu hiszpańskim, tym bardziej, że Ameryka obiecała dać Filipinom niepodległość zupełną z chwilą, gdy wewnętrzny rozwój na to pozwoli. Partja demokratyczną dążyła do prędkiego urzeczywistnienia tej myśli. Republikanie odwlekali tę chwilę, nie sprzeciwiając się jednak w zasadzie. Filipińczycy mają już teraz samorząd, własny sejm i nalegają na dopełnienie przyrzeczenia ze strony Ameryki, uznając jednocześnie całą wagę oswobodzenia ich z pod ucisku hiszpańskiego i wdzięczni są Ameryce za dokonaną pracę cywilizacyjną. Mieszkańcy wysp tych (z górą dziesięć miljonów) rasy przeważnie malajskiej mają w szkołach około ośmiuset tysięcy dzieci, posiadają państwowy uniwersytet, liczący trzy tysiące kilkaset studentów, nie liczący niby uniwersytetu zakonu Dominikańskiego w Santo Tomas. O stopniu kultury świadczy ilość dzienników i perjodycznych wydawnictw, a mianowicie 21 w języku angielskim, 15 angielsko-hiszpańskim, 15 w języku hiszpańskim, 9 hiszpańsko-malajskim, 2 w chińskim i 4 w różnych djalektach. Przywóz wynosił 237,278,104 a wywóz 226,235,652 pezos. Japończycy oddawna patrzyli pożądliwym wzrokiem na ten archipelag, który obok bogactw dawał im nową możność kontrolowania Południowo-Chińskiego morza i Południowych Chin. A dla Ameryki jeszcze przed wojną obrona Filipin, które w ręku Japonji byłyby podstawą do zupełnego panowania Japonji nietylko na Pacyfiku lecz i drogą do panowania na Oceanie Indyjskim, była niezmiernie trudna ze względu na odległości olbrzymie. Do lądu Ameryki Filipiny odległe są (biorąc odległości dróg morskich) o siedem tysięcy mil, od Hawaji o trzy tysięcy osiem set czterdzieści mil. Na drodze z Hawai leży tylko jedna stacja morska amerykańska, wyspa Guam, odległa od Filipin o tysiąc pięćset dziesięć mil. W kierunku południowo-zachodnim leżą o trzy tysiące sto dwa dzieścia mil amerykańskie wyspy Samoa. Na zachód i na południe Filipin leżały posiadłości morskie Niemiec.

W Wersalu, przy podziale kolonji niemieckich powstał spór pomiędzy państwami sprzymierzonymi. Prezydent Wilson był zawsze za obdarzeniem Filipin niepodległością. Nie bardzo więc nastawał na spadek na Pacyfiku. Zresztą trzymał się zasady, że Ameryka walczyła o wolność świata i żadnych korzyści z wojny osiągnąć nie ma zamiaru. Pozostawiono więc spadek niemiecki na Pacyfiku do rozporządzenia Ligi Narodów. A w międzyczasie Ameryka odrzuciła podpisany przez Prezydenta Wilsona Traktat Wersalski, nie uznała i nie chciała nawet słyszeć o istnieniu Ligi Narodów. W nieobecności więc Ameryki Liga podzieliła wyspy niemieckie na Pacyfiku, stwarzając w ten sposób niezmiernie drażliwą sytuację.

ULSTERCZYCY PRZYGOTOWUJĄ SIĘ DO OBRONY SWOICH PRAW

LONDYN, 15 grudnia. — Ludność prowincji Ulster względnie jej przywódcy poczynili już odpowiednie kroki dla obrony swoich pretensji i praw przeciw zwolennikom połączenia z Irlandją.

Liga ulsterczyków ogłosiła swoim członkom by byli każdej chwili gotowi do stawienia oporu atakom ze strony niepodległościowców irlandzkich, gdyby ci zdecydowali najść na terytorjum prowincji Ulster. Pierwsze walki pomiędzy ulsterczykami a zwolennikami zjednoczonej Irlandji zamieszkałymi na terytorjum prowincji Ulster już wybuchły wczoraj w powiatach Tyronne i Fermanagh, gdzie niepodległościowcy stanowią większość. W stolicy prowincji Ulster w Belfaście już przyszło do krwawych zaburzeń.

KONGRES ST. ZJEDN. PROSZONY O UCHWALENIE 20,000,000 DOLARÓW NA GŁODNYCH W ROSJI

Komitet dla spraw zagranicznych opowiada się za uchwaleniem tej sumy

WASZYNGTON, 15 grudnia. — Komitet dla spraw zagranicznych z łona Kongresu w swoich poleceniach do wniosków, które mają być przedstawione kongresowi do uchwalenia poleca wyasygnowanie 20,000,000 na zakupno żywności dla głodnej ludności rosyjskiej.

Za sumę zaproponowaną przez Komitet dla spraw zagranicznych można będzie zakupić 3 razy więcej żywności, jak za sumę zaproponowaną przez prez. Hardinga do uchwalenia senatowi St. Zjedn.

GABINET PORTUGALSKI UPADŁ

Ministrowie zrezygnowali ze swoich stanowisk wobec niezgody wśród stronnictw politycznych

LIZBONA, Portugalja, 15 grudnia. — Gabinet portugalski z majorem Pinto, jako premjerem i ministrem spraw wewnętrznych upadł z powodu niezgody wśród stronnictw politycznych w Portugalji.

Ostatnie wiadomości donosiły o poważnych zaburzeniach. Upadły gabinet odbjął rządy w Portugalji w dniu 4 listopada po upadku dawnego gabinetu.

PROWINCJA ULSTER NIE CHCE NALEŻEĆ DO ZJEDNOCZONEJ IRLANDJI

Woli należeć do zjednoczonego królestwa Wielkiej Brytanji

BELFAST, 15 grudnia. — Gabinet prowincji Ulster w odpowiedzi na list premjera Lloyda Georgea z dnia 5 grudnia odrzucił plan premjera, by prowincja Ulster przyłączyła się do zjednoczonego wolnego państwa irlandzkiego.

Rząd prowincji Ulster protestuje przeciw utworzeniu wolnego państwa irlandzkiego i włączeniu do niego prowincji Ulster bez zbadania woli ludności prowincji Ulster.

Wobec tego ludność prowincji woli zatrzymać obywatelstwo angielskie i należeć do zjednoczonego królestwa Wielkiej Brytanji, aniżeli łączyć się ze Zjednoczoną Irjandją i poddawać się pod prawa państwa irlandzkiego.

GWARDJE NARODOWE POWOŁANE DO UŚMIERZENIA ZABURZEŃ STRAJKOWYCH

Główną rolę w zaburzeniach odgrywają żony, siostry i córki strajkierów

TOPEKA, Kansas, 15 grudnia. — Wszystkie oddziały gwardji narodowych w stanie Kansas otrzymały rozkaz od gubernatora, by w każdej chwili były w pogotowiu do wyruszenia na miejsce zaburzeń strajkowych w kopalniach węgla w okolicy miasta Pittsburg, Kansas.

Rozkaz mobilizacji gwardji narodowej został spowodowany groźnemi zaburzeniami strajkowemi, w których przeważnie biorą udział kobiety, żony siostry i córki strajkierów, które napadają łamistrajków i niedopuszczają do podjęcia regularnej pracy w kopalniach.

POŻAR KOŚCIOŁA ŚW. STANISŁAWA W BROOKLYNIE (GREENPOINT)

Straty wyrządzone pożarem wynoszą 100,000 dolarów.—Wielki ołtarz zupełnie zniszczony

W kościele św. Stanisława położonym przy Driggs Ave. i Humboldt ulicy, którego proboszczem jest ks. A. Wysiecki wybuchł dzisiaj wcześnie rano pożar, który zniszczył zupełnie wielki ołtarz wartości 30 tysięcy dolarów.

Pożar zauważył handlarz węglem i lodem Jacobs zamieszkały pn. 58 Oakland ul., i w tej chwili zaalarmował straż pożarną, która po przybyciu na miejsce wypadku w trzech kwadransach ugasiła pożar. Ksiądz Paprocki wikarjusz kościoła św. Stanisława mimo duszącego dymu wdarł się do kościoła i uratował aparaty kościelne. Szkody wyrządzone pożarem dochodzą 100 tysięcy dolarów. Ogień powstał prawdopodobnie w piwnicy kościoła z nadmiernie rozgrzanego pieca do centralnego ogrzewania i przez przepalaną podłogę przedarł się aż do sufitu i przez sufit do dachu, który częściowo przepalił.

Parafja św. Stanisława dopiero w ubiegłą niedzielę obchodziła uroczystość 25-letniego jubileuszu. Do parafji należy około 2,000 rodzin zamieszkałych na Greenpointcie i Williamsburgu.

ANGLJA NOSI SIĘ Z ZAMIAREM ZWOŁANIA MIĘDZYNARODOWEJ KONFERENCJI FINANSOWEJ W LONDYNIE

KONFERENCJA BĘDZIE URZĄDZONA NA WZÓR KONFERENCJI ROZBROJENIOWEJ W WASZYNGTONIE

LONDYN, 15 grudnia. — Pismo „Daily Chronicle" organ Lloyda Georgea ogłosiło dzisiaj specjalny artykuł wykazujący potrzebę zwołania międzynarodowej konferencji finansowej, która by się odbyła po odroczeniu konferencji rozbrojeniowej w Waszyngtonie i która dała przykład jak powinny być załatwiane sprawy międzynarodowe.

Zadaniem projektowanej konferencji finansowej było by zastanowić się nad kwestjami odszkodowań długów, kursu walut i ograniczeniem zbrojeń na lądzie.

Według planu projektodawców w konferencji byliby upoważnieni do wzięcia udziału nawet przedstawiciele państw nieprzyjacielskich i bolszewickiej Rosji.

Na tej konferencji nie poruszanoby sprawy skreślenia długów państw aljanckich winnych Stanom Zjednoczonym tylko długi państw europejskich winne sobie wzajemnie.

PREZYDENT HARDING ZAPROTESTUJE PRZECIW OKRUCIEŃSTWU TURKÓW

WASHINGTON, 15 grudnia. — Senator King przedłoży dzisiaj w senacie rezolucję upoważniającą prez. Hardinga do bezpośredniego skomunikowania się z rządami państw europejskich i Ligą Narodów w sprawie krwawych prześladowań, rzezi chrześcijańskiej ludności w prowincji Pontu przez wojska Kemala Mustafa Paszy.

Przez uchwalenie wniesionej przez senatora Kinga rezolucji da senat wyraz swojemu oburzeniu z powodu okrucieństw dokonanych na ludności greckiej przez turków i zmusi państwa europejskie do napiętnownia brutalnego postępowania tureckich polityków.

KATASTROFA POŻARU NISZCZY WSZYSTKIE WIOSKI W DOLINIE SESTO

BOLZANO, Włochy, 15 grudnia. — Wielki pożar który powstał w dolinie Sesto zniszczył wszystkie wioski położone w tej dolinie. Setki mieszkańców zostały pozbawione dachu nad głową.

Gwałtowne wichry dmące przez dolinę spowodowały katastrofę której rozpaczona ludność nie zdaje sobie sprawy. Wszelkie wysiłki by uratować choć niektóre budynki położone zdala od palących się wiosek spełzły na niczem, bo niezwykle silne wichry roznosiły snopy ognia i iskier z miejsca na miejsce powodując pożar coraz to w innem miejscu.

BACZNOŚĆ PASSAIC, N. J.!
DZISIAJ! :-: DZISIAJ!
o godz. 8-ej wiecz., w Hali Maciąga, 43—3-cia ul.
Zamiast odczytu na temat:
„JAK ŻYWILIŚMY DZIECI W POLSCE"
który miał wygłosić ob. P. B. Lubniewski, odbędzie się odczyt:
„KONFERENCJA ROZBROJENIOWA W WASHINGTONIE"
Odczyt wygłosi ob. A. KORONA.

KRÓL JERZY PROSI PARLAMENT O ZATWIERDZENIE ANGIELSKO-IRLADZKIEGO TRAKTATU

Wzywa naród angielski do zakończenia wielowiekowej walki z Irlandją

LONDYN, 15 grudnia. — Król Jerzy otworzył dzisiaj posiedzenie parlamentu przemówieniem od tronu i prosił parlament by zatwierdził przedłożony mu dokument angielsko-irlandzkiego traktatu pokoju i przez to położył koniec wielowiekowej walce pomiędzy dwoma narodami. W zakończeniu swego przemówienia wyraził przekonanie, że parlament zatwierdzi zawarty pomiędzy Anglją i Irlandją traktat pokoju i zapoczątkuje w ten sposób nową erę pomiędzy dwoma narodami.

FRANCJA NABRAŁA SIŁY PRZEZ NALEŻENIE DO CZWORPOROZUMIENIA

Jest w każdej chwili wyrazić swoje stanowisko przeciw Niemcom

BERLIN, 15 grudnia. — Francja nabrała nowej siły przez zaproszenie jej do Czwórporozumienia. Obecność Francji w Czwórporozumieniu pozwoli jej wykorzystać znakomicie wszystkie sposobności dla przeprowadzenia swoich anty-niemieckich planów i odeprzeć wszystkie ataki Niemiec pragnących się wyłamać od zobowiązań nałożonych na nie przez wersalski traktat pokoju.

Prasa niemiecka wskazuje wyraźnie, że Stany Zjednoczone ściągnęły umyślnie Francję do Czwórporozumienia, ażeby przewidziać możliwemu współdziałaniu Anglji z Japonją przeciw interesom Stanów Zjednoczonych nad Oceanem Spokojnym i Dalekim Wschodzie.

„Naród francuski" — pisze prasa niemiecka — „nie ukrywa swej radości, że zaproszenie Francji do Czwórporozumienia jest poparciem Francji przez St. Zjedn. w jej antyniemieckiej polityce na arenie międzynarodowej.

Budżet francuski uchwalony przez parlament wynosi 25 miljardów franków

PARYŻ, 15 grudnia. — Po posiedzeniu, które trwało 24 godzin i zakończyło się dzisiaj o godzinie 7-ej rano, parlament francuski zatwierdził dzisiaj budżet, którego wydatki obliczone zostały na 25,140.000.000 franków, czyli 5 miljardów 28 miljonów dolarów.

Na pokrycie tych wydatków, rząd francuski ma 24 miljardów 827 miljonów franków.

Duńscy bezrobotni zamierzali zająć zamek królewski

KOPENHAGA, 15 grudnia. — Policja duńska wpadła na trop spisku uknutego przez bezrobotnych, w celu zajęcia zamku królewskiego Christiansborgu i obrócenia go na schronisko noclegowe dla bezrobotnych. Po wykryciu planu bezrobotnych, władze rządowe wzmocniły straż zamku i nakazały aresztowanie przywódców spiskowych.

BOLSZEWICY WYPŁACILI POLSCE PIERWSZĄ RATĘ ODSZKODOWAŃ

Rata została nadesłana w złocie i klejnotach wartości 50 miljardów marek polskich

WARSZAWA, 15 grudnia. — Pierwsza rata odszkodowań Polsce ze strony bolszewickiego rządu rosyjskiego na podstawie polsko-rosyjskiego traktatu pokojowego w Rydze, zawartego w dniu 18-go marca, 50 miljardów marek (wartość 50 tysięcy miljonów) została nadesłana dzisiaj do Warszawy.

Nadesłana rata odszkodowań została uskuteczniona w klejnotach, djamentach, rubinach i innych drogich kamieniach, oraz sztabach złota, znajdujących się w 100 pakach i została przywieziona do Warszawy pod specjalną strażą wojskową.

Sztaby złota ważą około 1,280 funtów i będą tworzyć dla Polski pierwszą rezerwę złota.

Polskie Ministerjum Finansów obliczyło, że wypłata złota przez rząd bolszewicki razem z podatkami (daniną), jakie sejm polski uchwali w tych dniach na wszystkich obywateli Polski posiadających majątek, której projekt już został uchwalony w drugiem czytaniu, prawie pokryje długi wewnętrzne.

Rząd spodziewa się że danina przyniesie skarbowi państwa najmniej 80 miljardów marek. Minister finansów oblicza, że w Polsce obecnie znajduje się w obiegu w przybliżeniu 200 miljardów marek.

ZAŁOGA ROZBITEGO OKRĘTU AMERYKAŃSKIEGO URATOWANA

PANAMA, 15 grudnia. — Załoga okrętu amerykańskiego Harward który się rozbił w czasie swojej podróży z Tahity do Honolulu została uratowana przez angielski okręt po 48 godzinnym błąkaniu się w łodziach ratunkowych na morzu.

Uratowaną załogę przywiózł okręt angielski do portu w Bilbao, a stąd uratowani marynarze odjechali do San Francisco.

KOBIETA PRZEZ TRZY TYGODNIE BYŁA MĘŻEM DRUGIEJ KOBIETY

ŻONA PRZEKONAŁA SIĘ, ŻE JEJ MĄŻ, Z KTÓRYM WZIĘŁA ŚLUB JEST DZIEWCZYNĄ

Sprytna kobieta-mężczyzna — była znaną oszustką i złodziejką

BOSTON, 15 grudnia. — Pani Ludwika Aechtler, rzekoma żona od trzech tygodni przekonała się dzisiaj wśród łez o przykrym dla niej fakcie, że wcale nie jest zamężną — z tej prostej przyczyny, że rzekomy jej „mąż" jest dziewczyną.

Pogromca serc niewieścich, uroczy, jak marzenie, Jack W. Hathanway, znajduje się obecnie w więzieniu, gdzie musi zamienić swoje spodnie na spódnicę po dwuletniem udawaniu mężczyzny, które się zakończyło „małżeństwem" z panną Aechtler, liczącą lat 28.

Właściwe nazwisko, rzekomego „męża" jest Ethel M. Kimbal znanej od dłuższego czasu w wielu miastach stanu Massachussetts, złodziejki i oszustki. Panna Ethel Kimbal potrafiła przez trzy trzy tygodnie utrzymać swoją tajemnicę i zdradziła się dopiero podczas stawiania oporu w chwili aresztowania, gdy policjant zamierzył się na nią i chciał ją uderzyć w twarz. Wobec groźnej pięści policjanta rzekomy mąż zapomniał o doskonale odgrywanej dotychczas roli i wykrzyknął: „czy miałbyś odwagę uderzyć kobietę?".

Gdy policja przeprowadziła rewizję osoby rzekomego męża, nie mogła uwierzyć swoim własnym oczom. Przekonała się, że ma przed sobą osobę, która potrafiła od dwuch lat prowadzić podwójne życie, a w dodatku zdołała w straszny sposób oszukać drugą kobietę w sposób, jakiego nie notują kroniki miejscowej policji.

GŁOSOWANIE PLEBISCYTOWE W OEDENBURGU W ZACHODNICH WĘGRZECH

Ludność niemiecka odmówiła wzięcia udziału w głosowaniu

BUDAPESZT, 15 grudnia. — W okręgu Oedenburga i mieście Oedenburgu w Zachodnich Węgrzech odbyło się dzisiaj głosowane plebiscytowe podczas którego oddano 16,000 głosów, a z tego 80 procent za przyłączeniem tego okręgu do Węgier. Wynik głosowania powitano w Budapeszcie z niezwykłym entuzjazmem. Ludność niemiecka wstrzymała się z życiem udziału w głosowaniu. Rząd republiki austrjackiej nie uzna wyników plebiscytu jako niezgodnego z warunkami pokoju w Trianon który przyznał Zachodnie Węgry republice austrjackiej.

Nowy Świat

THE POLISH MORNING WORLD

Owned and published daily and Sunday by the NOWY ŚWIAT PUBLISHING CO., INC. | Dr. B. [illegible], President and Editor. W. [illegible], Managing Editor. M. F. Węgrzynek, A. B., General Manager.

SUBSCRIPTION RATES: (Outside of New York City):		PRENUMERATA: (na prowincji):	
One Year	$5.00	Rocznie	$5.00
Six Months	$2.75	Półrocznie	$2.75
Three Months	$1.50	Kwartalnie	$1.50
NEW YORK CITY:		PRENUMERATA W NEW YORKU:	
Annually	$7.00	Rocznie	$7.00
Semi-annually	$3.75	Półrocznie	$3.75
Quarterly	$2.00	Kwartalnie	$2.00

MAIN OFFICE: 24 Union Square, New York, N. Y. Tel.: Stuyvesant 5493.

BRANCH OFFICE: 929 Chestnut St., Philadelphia, Pa. Room 402. Phone Walnut 3194. J. Gawryś, Redaktor i Zarządca.

Member A. B. C.

„And let us reflect that having banished from our land that religious intolerance under which mankind so long bled and suffered, we have gained little, if we countenance a political intolerance as despotic, as wicked and capable of as bitter and bloody persecutions".

THOMAS JEFFERSON, President of the United States — 1801.

„Nikt z polaków nie może godziwie szukać szczęśliwego dobra, tylko w dobrze powszechnym, nikt nie może myśleć o ocaleniu swych dostojności i majątków, tylko w ocaleniu Ojczyzny".

PRZESTROGA NACZELNIKA TADEUSZA KOŚCIUSZKI DO KSIĘŻY.—1794.

ZALECANKI ŁAPICHŁOPSKIE DO KIESZENI WYCHODŹTWA

Wydział Narodowy dał wychodźtwu lekcję poglądową sposobów, jakich trzeba używać aby grając na uczuciach humanitarnych mas, wygrać największej dla polityki.

Dowiedziało się wychodźtwo, jak to miljony zbierane na głodnych, zostały wpakowane w politykę uprawianą przez najgorszych wrogów ludu — Dmowskich, Grabskich, Głąbińskich, Seydów — czyli Narodową Demokrację.

Dowiedziało się wychodźtwo, że Wydział wzruszając go do łez nieszczęściem bliźnich w Ojczyźnie —zbierał znaczne sumy, ale je użyć na pognębienie polskiego chłopa i robotnika.

Dowiedziało się wychodźtwo, że grube pieniądze wogóle niewiadomo gdzie się podziały, a sprawozdania tego nie wyjaśniają, bo to... „tajemnica"

Oczywista więc rzecz, że po takiej dotkliwej lekcji, Wydział Narodowy został wygwizdany.

Próby ożywienia tej zacnej organizacji, czynione na wiosnę haniebnie zawiodły.

Wychodźtwo wyraźnie powiedziało co o łapichłopach wydziałowych myśli i że pieniędzy im nadal dawać nie będzie.

Ale jak pisaliśmy niedawno, nierozważnym jest ten, kto sądzi, że łapichłopstwo wydziałowe już bezpowrotnie zginęło.

Łudzi się ten, kto przypuszcza, że spryciarze „samorządnej siły", skapitulowali i że nie są groźni dla kieszeni wychodźtwa.

A że tak jest w istocie, mamy na to najświeższe dowody. Nie zawadzi zwrócić na nie baczną uwagę.

Oto przyjechała do wychodźtwa specjalna delegacja górnośląska. Pojechała do Chicago. Orzekła, że uznanie za pomoc dla górnoślązaków należy się wielkim organizacjom, mniej lub więcej wydziałowym. **Delegacja ta jadąc tutaj nie postarała się o sprawdzenie w kraju ile pieniędzy wysłało wychodźtwo za pośrednictwem konsulatów—tych pieniędzy, które NAPEWNO ZOSTAŁY UŻYTE NA SPRAWY GÓRNEGO ŚLĄSKA.**

Mniejsza jednak o uznanie i honory.

Idzie tutaj o to, że jak dowiedzieliśmy się ze sprawozdania kap. Hauke-Grzesika, kilkanaście tysięcy dolarów zebranych ostatnio na wychodźtwie zostały posłane **NIE DO ŻADNEGO KOMITETU GÓRNOŚLĄSKIEGO**, ale na ręce p. marszałka Trąmpczyńskiego, gen Hallera i innych jeszcze jednostek.

Są to formalne kpiny z wychodźtwa.

Jakto, p. Trąmpczyński otrzymał 5,000 dolarów ofiarowanych przez Związek Narodowy Polski, wtedy, gdy zarząd związkowy ogłasza związkowcom, że złożył ofiarę na wdowy i sieroty górnośląskie?...

Co ma wspólnego marszałek Sejmu z pomocą dla Górnego Śląska?

Niema nic. Ale za to wszyscy wiedzą w Polsce, że p. **TRĄMPCZYŃSKI PIENIĄDZE NADSYŁANE Z AMERYKI UŻYWA NA PROPAGANDĘ ENDECKĄ.**

Przyznało to zresztą poprzednie sprawozdanie z sum zebranych przez Wydział Narodowy, a wysłanych wprost do p. marszałka Sejmu.

Pieniądze zbierane na Górny Śląsk, poszły na zasiłek parafji, endeckich instytucji, no i resztki dopiero, miały być użyte dla Górnego Śląska.

A co ma wspólnego ze Śląskiem gen. Haller i dlaczego 5,000 dolarów na jego imię wysłano?

Nie jest to żadna łamigłówka.

Nie można inaczej zbierać pieniędzy na obalenie Pilsudskiego, reformy rolnej i ośmiogodzinnego dnia pracy w Polsce, więc zbiera się je starą łapichłopską metodą z dawnych czasów.

Woła się do ludu, że to na sieroty po powstańcach górnośląskich, a tymczasem marszałek Trąmpczyński za dolary w ten sposób zebrane będzie wspomagał przedwyborczą kampanję reakcji przeciw ludowi.

Jaką rolę w tym odgrywa delegacja górnośląska? Dlaczego nie skierowała pieniędzy do odpowiednich komitetów i urzędów za pośrednictwem jedynej pewnej drogi — poselstwa i konsulatów?...

To jednak [illegible] jeszcze nie wszystko.

Mamy przed sobą odezwę „Rady Zarządzającej [illegible] do Polaków w Stanach Zje-

Odezwa ogłasza „kampanję gwiazdkową", która się rozpoczyna 15 grudnia.

Wydział woła o składki dla sierot syberyjskich. Twierdzi, że potrzebne mu są pieniądze na przewiezienie 400 dzieci do Polski i tam o nich się zaopiekowanie.

Byłoby wszystko w porządku, jeżeliby Wydział o sierotach syberyjskich naprawdę myślał.

Ale w owej „Gwiazdkowej Odezwie Wydziału Narodowego", czytamy ustęp taki:

„Ale na to trzeba funduszów!

I to funduszów znacznych. **I na repatrjację sierot i na dziesiątki innych potrzeb narodowych, na oświatę i na głodnych na kresach, na obronę polskości, na wdowy i sieroty".**

Czy wychodźtwo rozumie, jak cynicznie drwi sobie z niego Wydział Narodowy?

Wyraźnie przecież pisze, że nie tylko na sieroty ma być zbiórka, ale na **„DZIESIĄTKI INNYCH POTRZEB NARODOWYCH".**

Sieroty syberyjskie są parawanem, z poza którego łapichłopstwo wydziałowe zamierza oskubać na gwiazdkę tych, co jeszcze nie przejrzeli taktyki endeckich prestidigatorów.

Tak to mafja reakcyjna prowadzi niecną robotę. Mało widocznie było 180 tysięcy dolarów, które zabrał Głąbiński przed kilku miesiącami. Jakże pieniędzy dostać? Jeżeli się powie ludowi, że to na plugawą walkę przeciw rządowi polskiemu i Naczelnikowi państwa, nikt centa nie da. Są więc w pogotowiu sieroty górnośląskie, sieroty syberyjskie i „dziesięć innych potrzeb narodowych", któremi się bezczelnie obełguje wychodźtwo.

„Nowy Świat", jako jedno z pism, które każdą potrzebę pomocy dla Polski podnosi, nie może być przeciwnym zbieraniu ofiar na sieroty syberyjskie. Przeciwnie wychodźtwo na ten cel niech daje ile może.

Lecz nigdy do Wydziału Narodowego.

Nigdy na zbrodniczą propagandę reakcji, za wyłudzony podstępem grosz od ludu pracującego.

Pieniądze na sieroty syberyjskie, aby doszły do właściwego celu, muszą być składane w poselstwie, albo w konsulatach.

Lud, który składa ofiary niech pilnuje swej krwawicy.

wb.

Z CHWILI

W Polsce, jak już pisaliśmy poprzednio, jest kryzys przemysłowy. Na innym miejscu podajemy wyjaśnienia i informacje ministra handlu i przemysłu, które zasługują na uwagę. Wynika z nich, że zamykanie fabryk i bezrobocie w Polsce, spowodowane zostały zbyt gwałtownem podniesieniem się wartość marki polskiej, — które nastąpiło prawie bezpośrednio po gwałtownej również zniżce.

Jedyna rada, aby sytuację poprawić jest ustalenie waluty za pomocą zamiany marek na złote polskie z odpowiednią gwarancją. Tego jednak też odrazu zrobić nie można, tymbardziej, że rząd polski silnie jest skrępowany, znajdując się w ogniu walk partyjnych i zaciekłych ataków prawicy.

Prawica do kryzysu znakomicie pomaga. Akurat w chwili ciężkiej i trudnej, wstecznictwo stara się o obalenie ośmiogodzinnego dnia pracy, umyślnie jakby pogarszając sytuację.

Znając zaś taktykę kapitału, jesteśmy pewni, że nie zawaha się on zamknąć na jakiś czas wszystkie fabryki, chociażby to było niepotrzebne, żeby zgnieść zdobycze ludu pracy.

Dzieje się to nietylko w Polsce, ale wszędzie na całym świecie.

* * *

Wydział pracy Stanów Zjednoczonych zjechał nagle z projektem zaprowadzenia dziesięciogodzinnego dnia roboczego dla „niewykwalifikowanych robotników".

A chociaż urzędowo zapewnia, że zasada ośmiogodzinnego dnia nie będzie naruszona, każdy wie, co takie zapewnienie znaczy.

Jednem słowem w Ameryce trzeszczą potężnie prawa ludu pracującego i jak przepowiadają znawcy stosunków, za parę lat kapitał zupełnie zdemoluje organizacje robotnicze.

Być może, ale nikt nie powie na jak długo?

* * *

Na miejsce posła p. Kazimierza Lubomirskiego, który niezadługo odjeżdża do Polski, — mianowany został p. Jan Woroniecki, ale nie posłem, lecz w charakterze zastępcy.

Pan Woroniecki jest księciem. Z mianowania jego wynika, że minister spraw zagranicznych Skirmunt sądzi, iż w demokratycznej republice amerykańskiej, obowiązki reprezentanta Rzeczypospolitej [illegible] tylko książę pan sprawować może.

Zastępca p. Lubomirskiego — jest człowiekiem w działalności społecznej i politycznej prawie zupełnie nieznany. Jest reakcjonistą i to z tych ze skrajnej prawicy.

Swojego czasu pewien organ wydziałowy napisał, że będzie wychodźtwo żałowało, gdy na miejsce p. Lubomirskiego nowy poseł przyjedzie. Kto wie, może organ ten będzie miał rację.

Poczekajmy nieco, a sprawdzimy.

* * *

Organizują się studenci polacy w uniwersytetach nowojorskich. Jest ich razem, o ile nazazie wiemy, około trzydziestu. Celem zorganizowania się tej młodzieży jest przedewszystkiem nawiązanie stałego i ścisłego kontaktu z polonją, aby nieść pomoc tym, którzy pragną się kształcić, a często nie mając odpowiednich wskazówek i porady, z planami naukowemi się żegnają.

Młodzież studencka pragnie również wytworzyć środowisko, na którego terenie będą się spotykać polacy i amerykanie, bądź to na zwykłych zabawach, bądź na wieczornicach naukowych.

Projekt oddawna istniał, ale nie było komu wprowadzić go w czyn. Obecnie ma on wszelkie szanse urzeczywistnienia, ponieważ zabrali się do roboty studenci dobrej woli, energiczni i zdający sobie sprawę, czego chcą i do czego dążą.

Szczerze życzymy im powodzenia.

Trudne są początki, a szczególniej w New Yorku i o tem wiemy.

Jeżeli młodzież studencka nie zrazi się trudnościami, a celu zamierzonego dopnie, będzie to doprawdy, jedna z najbardziej sympatycznych i pożytecznych organizacji dla polonji nowojorskiej, wychodźtwa i dla Polski.

10 osób ginie w pożarze domu

DETROIT, Mich. — Dziesięć osób spaliło się żywcem a trzy osoby odniosły ciężkie poparzenia w pożarze który zniszczył do fundamentów dwu-piętrowy budynek w miejscowości Oakland położonej 10 mil na zachód od Detroit. Spaleni żywcem są członkami jednej familji od jednego roku do dziesięciu.

KRYZYS PRZEMYSŁOWY I BEZROBOCIE W POLSCE

WARSZAWA. Minister handlu i przemysłu p. Darowski, podaje o kryzysie ekonomicznym w Polsce następujące wyjaśnienia i informacje:

PRZYCZYNY KRYZYSU

W związku z podniesieniem się wartości marki polskiej, zapanowało w społeczeństwie przekonanie, że spadek cen powinien niezwłocznie nastąpić. Konsumenci przeważnie wstrzymują się od robienia jakichkolwiek zakupów, w handlu detalicznym nastąpił zupełny zastój, co w następstwie odbija się na handlu hurtownym. Brak środków obrotowych, który odczuwało się od pewnego czasu, nawet przy spadku wartości marki polskiej, teraz spotęgował się znacznie. Należałoby realizować bądź wyprodukowany towar, bądź walory obce, szczególnie znajdujące się w naszych prywatnych instytucjach finansowych, bądź też akcje. Tendencje w tym kierunku, w celu zdobycia w ten sposób środków obrotowych, nie njawniło się dotąd w większych rozmiarach, naodwrót, wobec do niedawna ciągłej zniżki marki polskiej, tak przemysł, jak i banki czyniły wszystko, żeby się pozbyć płynnej gotówki, co jest jedną z poważniejszych przyczyn obecnego braku środków obrotowych.

Ciągła chwiejność wartości marki polskiej, uniemożliwiała jakąkolwiekbądź racjonalną kalkulację cen i tamowała korzystanie z kredytu prywatnego.

Przemysł przy kalkulacji przyjmował pod uwagę nietylko kurs marki polskiej w danym momencie, lecz brał w rachubę dalszy jej spadek.

W takich warunkach cała kalkulacja przemysłowa, opierała się na zupełnej dowolności. Ani przemysł, ani banki wogóle nie liczyły się z możliwością zatrzymania spadku marki polskiej, pomimo głosów ostrzegawczych.

Natomiast kiedy marka polska została zatrzymana w swoim spadku — więcej — poszła niesłychanie szybko w górę, sytuacja dla produkcji bynajmniej się nie polepszyła, albowiem nastąpiła to zbyt gwałtownie.

KROTKI PRZEGLĄD KRYZYSU NA DZIEŃ 20-go LISTOPADA r. b.

Według materjałów, przez Ministerjum Pracy i Opieki Społecznej dotychczas zebranych, sprawa kryzysu przedstawia się, jak następuje:

1) Górnictwo — kryzys w kopalniach węgla brunatnego, kamieniołomach, w kopalniach galmanu. Kryzys w kopalniach węgla brunatnego zanosi się na czas dłuższy, gdyż zapotrzebowanie na węgiel może być pokryte węglem kamiennym.

2) Przemysł mineralny — wszystkie cementownie są bądź całkowicie zatrzymane, bądź też pracują kilka dni w tygodniu. W hutach szklanych praca została bądź całkowicie zatrzymana, bądź zredukowana do kilku dni w tygodniu. W innych fabrykach w tej gałęzi pracy jest zastój.

3) Wyrób i przeróbka metali — przemysł ten przeżywa silny kryzys. Ze wszystkich okręgów Inspekcji Pracy sygnalizują redukcję dni pracy do trzech w tygodniu, a nawet możliwość całkowitego zamknięcia zakładów.

4) Przemysł mechaniczny — kryzys przerzuca się i na tę gałąź pracy. Mniejsze fabryki stoją.

5) Przemysł włókienniczy.— Kryzys przemysłowy w tej gałęzi pracy jest najsilniejszy, ogarnia on wszystkie ośrodki gdzie przemysł ten jest rozwinięty (Łódź, Częstochowa, Sosnowiec, Bielks, Biała, Żyrardów, Warszawa). Fabryki pracują przeważnie trzy dni w tygodniu.

6) Przemysł papierniczy — grozi zatrzymaniem wszystkich fabryk, niektóre fabryki już stanęły.

7) Przemysł garbarski i pokrewnych przetworów zwierzęcych — w poszczególnych okręgach silny kryzys (okręg radomski).

8) Przemysł drzewny — kryzys w kilku fabrykach okręgu kielecko-radomskiego.

9) Przemysł odzieżowy i galanteryjny — zastój.

11) Przemysł poligraficzny—zastój.

12) Handel i kredyt — zastój, częściowa redukcja personelu w bankach w Poznaniu.

OGÓLNE ZESTAWIENIE DANYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW

Okręg I. M. stoł. Warszawa. Zamknięto 14 zakładów, zwolniono rob. 1141, przeważnie drobne zakłady — przemysł metalowy; zredukowano pracę w 13 zakładach — obejmują liczbę robotników 808.

Okręg II. Wojew. Warszawskie. Zamknięto około 15 zakładów, zwolniono około 3000 robot., przeważnie garbarnie, rob., budowlane; zredukowano pracę w 10 zakładach — obejmują liczbę robotników około 10,000. (Dane niekompletne).

Okręg III. Woj. Łódzkie. Zamknięto około 120 zakładów, zwolniono około 15 tys. rob., przeważnie przemysł, włókienniczy; zredukowano pracę w około 60 zakładach — obejmują liczbę około 40,000 rob. (przemysł wiel.).

Okręg IV. Woj. Kieleckie. Zamknięto około 50 zakładów, zwolniono około 15,000 rob., przeważnie przemysł garbarski, drzewny, cementowanie, włókienniczy; zredukowano pracę dla około 20,000 rob.

Okręg V. Woj. Lubelskie. Zamknięto parę zakładów — około 20 robotników — przemysł metalowy. Kryzys dotychczas nie dotknął tego okręgu.

Okręg VI. Woj. Białostockie. Zamknięto kilka zakładów, brak bliższych danych. Kryzys dotknął słabiej, niż w innych miejscowościach.

Okręg VII. Woj. Krakowskie i Śląsk Cieszyński. Kryzys dotknął wszystkie zakłady włókiennicze; pracują tylko trzy dni w tygodniu.

Okręg VIII. Woj. Lwowskie i Tarnopolskie. Kryzys mniej odczuwa się dzięki słabemu uprzemysłowieniu; brak bliższych danych.

Okręg IX. Woj. Stanisławowskie. Kryzys mniej odczuwa się dzięki słabemu uprzemysłowieniu; brak bliższych danych.

(Ciąg dalszy na stronie 3).

BACZNOŚĆ STUDENCI POLSCY NA UNIWERSYTETACH NOWOJORSKICH

W niedzielę, dnia 8-go stycznia, 1922 roku, odbędzie się drugie zebranie studentów polskich na uniwersytetach lokalnych, w celu organizowania się w stowarzyszenie. Zebranie to odbędzie się w mieszkaniu kol. S. S. Krajewskiego, pn. 164 Schermerhorn St., Brooklyn, N. Y., o godzinie 3-ej popołudniu. Wszyscy studenci polscy na kolegjach nowojorskich są uprzejmie zaproszeni na to zebranie.

Za Komitet:

STEFAN BREDES, (Pres. pro tem).
C. P. KOŁKOWSKI, (Secy. pro tem).
J. MIASTKOWSKI,
S. S. KRAJEWSKI,
W. BOGUSŁAWSKI.

Wszelkie korespondencje, tyczące się tej sprawy, należy adresować na adres: — S. Bredes, 19 Adelphi Place, Brooklyn, N. Y. Telefon: — Cypress 7083.

CZYTAJCIE I ROZPOWSZECHNIAJCIE „NOWY ŚWIAT".

ODPOWIEDZI REDAKCJI

Czytelnikowi K. S. z Brooklyna. — Odpowiedź była umieszczona ubiegłego tygodnia. Białowieska puszcza należy do Polski.

Czytelnikowi P. A. z Brooklyna. — Pytania w sprawie senatora France'a nie rozumiemy. O jakie szczegóły chodzi, osobiste, czy polityczne?

Czytelnikowi z Lakewood, N. J. — Jeżeli szan. ob. nie jesteście obywatelem amerykańskim, będzie ze sprowadzeniem dzieci trudno. O ile wiemy, paszportów nie wydają, bo procent przypadający na Polskę według prawa emigracyjnego, już jest wypełniony.

Najlepiej radzimy zwrócić się w tej sprawie do wydziału emigracyjnego w konsulacie, po szczegółowe wyjaśnienia.

Czytelnikowi z Jersey City, N. J. — 1) Granicę oddzielającą Galicję od byłego Królestwa Kongresowego, inaczej mówiąc były zabór austrjacki od rosyjskiego, przekroczyła pierwsza kadrowa kompanja strzelców, która wyszła z Krakowa rankiem dnia 6-go sierpnia 1914 roku.

Legjony składały się prawie z jednakowej liczby „galicjaków" i „królewiaków". Były kompanje jak np. ze Śląska Cieszyńskiego, podhalańska i inne czysto dzielnicowe. Najmniej legjonistów było z Poznańskiego, głównie z powodu trudności i przedostania się do legjonów.

2) Ile będzie kosztować skarga wniesiona za pośrednictwem konsulatu, tego nie wiemy. Zależy od rodzaju skargi.

Zanim zamówicie szyfkartę do kraju albo zadecydujecie sprowadzić krewnych do Ameryki, napiszcie do nas albo przyjdźcie. Wiele o naszej służbie nie piszemy, lecz szczycimy się zadowoleniem tych, którzy korzystali dotychczas z naszych usług. Podróżujący potrzebuje starannej i sumiennej opieki na każdym kroku. Pisać i dowiedzieć się o naszych usługach nikomu nie zaszkodzi.

E. SCHWARTZ
201 E. 9 St., New York.

SKŁADAJCIE OFIARY W KONSULACIE NA SIEROTY WILEŃSKIE!

SPECJALNY OPUST 25% NA GWIAZDKĘ
daje
ZNANY SZEROKO
Zakład Biżuterji
FRANK FICEK
330 East 72-ga Ulica
New York
Tel. Rheinlander 6280

International Audit Co., Inc.
Zaświadczone finansowe raporty — Systemy — Czasowe rewizje — Inwestygacje — Specjalny Departament Podatku Dochodowego
2 RECTOR STREET
NEW YORK
TELEFON: Rector 5137, 6830

Cierpicie na oczy?
Nim zdecydujecie się wziąść miarę na okulary
poradźcie się
DR. HERMANN'A
SPECJALISTĘ OCZU
Praktykującego od 25 lat który zbada wasze oczy dokładnie i przeprowadzi zupełną diagnozę po umiarkowanej cenie
Prywatne Biuro
322 SECOND AVENUE
(BLISKO 19-ej ULICY)
LABORATORJUM
236 E. 14 ul., blisko 2 ave.
GODZINY:
Rano od 9 do 1, wieczór, od 7 do 9 albo przez umowę.

WSZELKIE TOWARY ŚWIĄTECZNE
także brzytwy, maszynki do strzyżenia włosów, nożyczki i inne przybory balwierskie, w najlepszym gatunku, można kupić najtaniej wprost od importera.
Piszcie dziś po katalog do:
F. FORTUNA
422 EAST 9th STREET
NEW YORK, N. Y.

SZWEDZKO-AMERYKAŃSKA LINJA 24 STATE ST. NEW YORK — DO GDAŃSKA
Szybka obsługa pasażerska z New Yorku do Gdańska przez Gothenburg, Szwecję, cała drogą wodą. Pasażerowie zmieniają z okrętu na okręt w Gothenburgu.
ODJEŻDŻAJĄ Z NEW YORKU
S. S. STOCKHOLM ....22-go GRUDNIA
CENA RATY 3-ej KLASY
do Gdańska $106.50
— Podatek wojenny $5.
Podróż trwa dwanaście dni.
Pasażerowie trzeciej klasy jadą w kabinach na 2—4 osób.
NIE POTRZEBA SZWEDZKIEJ WIZY.
Po bilety i informacje o paszportach zgłosić się do lokalnych agentów

Światełka Choinki

W przestrodze swej przeciw niebezpieczeństwu ognia powstającego ze świeczek na choinkach, National Fire Protection Association z Bostonu, pisze —

„Używaj tylko elektrycznych światełek i niezapalnych urządzeń ozdobnych.

Strzeż się zapałek".

Oświetlenie choinek można nabyć za $3.50 składające się z 8 lampek na naszej wystawie albo w sklepach z przyrządami elektrycznymi.

The New York Edison Company
Główne Biura: Irving Place i 15th Street
Lokale, gdzie elektryczne przyrządy są na wystawie dla wygody ogółu.
10 Norfolk St | 124 West 42d St | 362 East 149th St
10 Irving Place | 151 East 86th St | 555 Tremont Ave
15 East 125th St

BAŁTYCKO-AMERYKAŃSKA LINJA - 9 BROADWAY, N.Y.
WPROST do i z POLSKI PRZEZ GDAŃSK

DO GDAŃSKA $106.50
i $5.00 tax
w III kl. tylko kajuty na 2, 4, 6 i 8 osób
Polska kuchnia — Polska służba — Grzeczna obsługa
LITUANIA .... 21-go Grudnia
ESTONIA .... 11-go Stycznia

SZYFKARTY
do Gdańska, Hamburga, Warszawy, Krakowa sprzedajemy po znacznie stanialych cenach. Nie kupujcie szyfkarty nigdzie, lecz zgłaszajcie się po najtańsze ceny. Wysyłamy pieniądze w dolarach lub markach. Nasz adres:
INTERNATIONAL TRAVEL BUREAU | 136 E. 42nd Street New York, N. Y.

TEODOR TOMASZ JEŻ

USKOKI

POWIEŚĆ

Z DZIEJÓW SŁOWIAŃSZCZYZNY POŁUDNIOWEJ

(Ciąg dalszy)

Arcybiskup serdecznością za serdeczność odpłacał. Dwaj mężowie ci w oczy świadczyli sobie wzajemnie grzeczności jak największe: poza jednakże jeden drugiego utopiłby w łyżce wody.

W chwili napadu Uskoków na Klissę obydwa pod twierdzą się znaleźli: baron na czele całego, które w Splecie załogą stało, wojska, —arcybiskup w otoczeniu duchowieństwa i zaufanych swoich przy czecie, przez Jana Albertiego dowodzonej. Rozumie się, jeden nie wiedział o drugim, pomimo że obadwa jeden i ten sam mieli cel: czekanie na rezultat. Baron znajdował się w warunkach korzystniejszych i wygodniejszych z tego względu, że rozporządzał siłą zbrojną, i z tego jeszcze, że w zależności swojej trzymał wodza, który Uskokom przewodniczył.

Nie wiedzieli jeden o drugim.

Cesarscy zajęli pozycję taką, z której w razie niepowodzenia mogliby niepostrzeżenie do Spletu się cofnąć, w razie zaś powodzenia korzystać z pierwszej zamieszania chwili i twierdzę zająć.

Arcybiskup, kiedy czeta Jana Albertiego do ataku poszła, pozostał w otoczeniu księży kilku.

Atak się rozpoczął. Nie będziemy powtórnie opisywali tej walki nocnej, w której obezwładnieni obrońcy słaby tylko dawać mogli opór, a wychodząc ze stanu obezwładnienia, wpadli w stan przestrachu panicznego, uzdolniającego ich jedyne do szukania ratunku w ucieczce pośpiesznej, zwłaszcza gdy słaby zrazu napad czety Albertiego spotęgowany został następnie napadem czet, które się z pod posłuszeństwa wojewody wyłamały.

Wiemy, co czety owe naprzód pchnęło. Zjawiła się przed niemi kobieta na koniu i krzyknęła:

— Na jurisz!...

Okrzyk ten porwał je, uniósł, oskrzydlił i na muty rzucił.

Domyślamy się, co to za kobieta była. Moglibyśmy na domyśle tym poprzestać, gdyby potrzeba wyjaśnienia dalszego wypadków rozwoju nie nakazywała nam śledzić za krokami Franczeski, która w wypadkach tych niepoślednią odegrała rolę.

Nawiasem powiemy, że w czasach owych losy państwa ottomańskiego znajdowały się przeważnie w ręku Włochów i Włoszek, szczególnie Włoszek, z powodu stanowiska, jakie w haremie padyszacha córki Italji zajęły. W haremie padyszacha znajdowało się ognisko wpływów, i od ogniska tego wystrzelały promienie na zewnątrz, — promienie, z których jednym była Franczeska. Możnaby i wezyra bośniackiego do promieni onych zaliczyć; lecz on się postarzał, ociężał, spoważniał: na wysokiem stanowisku, jakie zajmował, choć Włoch, stracił tę rzutkość, która krwi włoskiej właściwość stanowi. Życie bezczynne i rozkoszne wprawiło go w stan senności ciągłej, z której się budził niekiedy dla pośmiania się, jeżeli w dobrym był humorze; lub dla popełnienia okrucieństwa jakiego, jeżeli złe przeważało usposobienie. Zresztą wszystko, co z ust jego wychodziło, było echem woli kobiecej, grającej względem niego rolę natchnienia. Hassan-pasza robił, co mu Franczeska kazała. Ona dla niego i w nim zastępowała władzę myślenia, która w paszy z czasem wygasała powoli, jak wygasa płomień nie podsycany.

Franczesce zachciało się pojechać, — pojechała. Obezwładniła obrońców Klissy i — czekała, jak czekali z jednej strony w wąwozie na czele spleckiej załogi baron Norad, z drugiej strony na górze, wznoszącej się na południe od twierdzy, arcybiskup Minucjusz Minuci.

Czekała, stojąc w oknie, w pogotowiu do wyjazdu. Rzekomo przyglądała się ucztującym wyznawcom proroka, w istocie myślała o czem innem.

Na pierwszy alarm rzezańcom dała rozkaz konie siodłać i juczyć. Gdy się zamieszanie wmogło, wyjechała na czele eskorty z konaku i za bramą forteczną w prawo skręciła i w ciemnościach nocnych znikła. Eskorta traktem do Sarajewa pociągnęła; ona, za przewodnika czekającego na nią Kosmacza mając, przez krzaki i zarośla wprost się na stanowisko obeserwacyjne, przez arcybiskupa zajmowane udała.

Arcubiskup na spotkanie się z nią przygotowany był. Zdaje się, wschodziło ono w program czynności dnia tego.

Spotkanie rozpadło się naturalnym sposobem na dwie części stosownie do dwoistego charakteru, w jakim Franczeska przed dostojnikiem Kościoła, delegatem Ojca Świętego, stanęła. Dwie części — dwie sceny bez zmiany osób i dekoracji.

Pierwsza scena była sceną żalu z jednej, przebaczenia z drugiej strony.

Franczeska z konia na kolana się zsunęła i czoło do ziemi pochyliła.

Arcybiskup nad nią dłonie wyciągnął

Słychać było ciche łkanie kobiety, przerywane wyrazami:

— Mury klasztorne... włosienica... Pokuta... och!...

Minucjusz Minuci odmawiał półgłosem łacińską nad klęczącą modlitwę.

— Ciężko mi... ciężko z tą sumienia zgryzotą, która mnie ściga... Ciężko mi!... Upadam pod brzemieniem... słabnę!...

(Ciąg dalszy nastąpi).

KRYZYS PRZEMYSŁOWY I BEZROBOCIE W POLSCE

(Ciąg dalszy ze str. 2-ej)

Ogółem w całej Polsce Polsce około 146,000 bezrobotnych zarejestrowanych, w tem 50 procent zdemobilizowanych żołnierzy.

Biorąc pod uwagę, że przemysł nie przekroczył 55 procent pod względem zatrudnienia robotników, liczyliśmy, że przemysł jak przetwórczy, tak i wydobywczy we wszystkich 3-ch dzielnicach mógł dać zatrudnienie jeszcze 263,000 robotników. W świetle tego zjawiska powstały obecnie kryzys i bezbocie przedstawiają się daleko groźniej.

ŚRODKI ZARADZENIA KRYZYSOWI

Uważam, że w intresie warstwy robotniczej leży, ażeby Państwo przyszło przemysłowi z pomocą w formie kredytu bezpośredniego. Mojem zdaniem, wszystko należy zrobić, aby utrzymać warsztaty pracy w ruchu.

O ile przemysł może przetrwać kryzyś nawet przez czas dłuższy, a nawet w poszczególnych wypadkach spekulować na nim, o tyle zatrzymanie warsztatów pracy w pierwszym rzędzie odbije się ujemnie na robotnikach. Rozumie się i Państwo jest niemniej jak robotnicy zainteresowane w nieprzerywaniu produkcji.

Zważywszy, że kryzys na zachodzie zmniejsza się, a tem samem maleje liczba bezrobotnych, należy wszystko uczynić, by kryzys u nas nie przybrał zbyt ciężkiej i przewlekłej formy.

DROŻYZNA A ZNIŻKA ZAROBKÓW

Paradoksalnem i wyjątkowo niebezpiecznem jest zjawisko stałego wzrostu cen artykułów pierwszej potrzeby w momencie spadku cen artykułów przemysłowych. Wytwarza się sytuacja bez wyjścia, że należy podnosić ceny robocizny i surowców zwierzęcych, obniżając jednocześnie cenę gotowego produktu. Wynika stąd: powszechne uskarżanie się na lichwę żywnościową.

Wobec tych okoliczności trudno mówić dzisiaj o zniżce zarobków robotniczych — więcej — **należy przeciwdziałać pewnym tendencjom politycznym,** które można skonstatować w po szczególnych gałęziach pracy, a mianowicie; porachunku z ruchem zawodowym robotniczym, co da się określić jako próba obniżania zarobków i przekreślania umów zbiorowych.

Dla osłabienia kryzysu, należy również szukać wyjścia w eksporcie towarów.

ROBOTY PUBLICZNE I ZAPOMOGI

W końcu muszę zaznaczyć, iż o robotach publicznych dla zaradzenia bezrobociu poważnie myśleć nie można, ponieważ ani Ministerjum Robót Publicznych, mojem zdaniem, ani miasta i gminy nie są do tego przygotowane. Zresztą stoi temu na przeszkodzie i pora roku.

Myśleć o zapomogach wobec stanu naszego skarbu też trudno.

Filadelfja i Okolica

C. G. Smallwood, bogaty agent realnościowy, a równocześnie uwodziciel całego szeregu zamężnych kobiet, dostał się przed kratki sądowe w Mineola, L. I., oskarżony przez męża pewnej uwiedzionej przez donżuana kobiety.

Pan Smallwood oświadczył kategorycznie sędziemu, że niema takiego prawa na świecie, a tembardziej w Ameryce, któreby mu zabroniło kochać kobiety.

Zobaczymy wkrótce, jak się na to „dictum" zapatruje sąd mineolijski.

* * *

Żona niejakiego Hendricksona, zamieszkałego pn. 1520 Locust ul., postanowiła odebrać sobie życie i w tym celu wypaliła z rewolweru w głowę, raniąc się tylko ciężko. Gdy mąż usiłował ratować, połknęła potężną dozę trucizny i w drodze do szpitala zakończyła życie.

Desperatka liczyła 38 lat życia. Powód samobójstwa nieznany.

* * *

Snesacją dnia jest wykradzenie i wywiezienie (prawdopodobnie okrętem) czterech tysięcy beczek wódki z „Canton Distilleries" w przeciągu jenej nocy. Władze federalne i policyjne przypuszczają, że dokonała tego niesłychanie śmiałego „zamachu" potężna i tajna organizacja przemytników filadelfijskich i nowojorskich.

Pięć tysięcy detektywów federalnych poluje za sprawcami.

CAMDEN, N. J.

Pożar zniszczył częściowo fabrykę mebli „Singer Furniture Co." na rogu ulic 11-ej i Linden, wyrządzając szkody na 50 tysięcy dolarów.

* * *

Na podstawie rozporządzenia rady miejskiej wdrożono śledztwo przeciw kilku urzędnikom policyjnym, oskarżonym o protegowanie i otaczanie „opieką" domów rozpusty w South Camden.

Ładna policja, ani słowa...

* * *

Pewien luminarz wydziałowy, zamieszkały przy So. 7th Str., pałający nienawiścią całej swej stoczonej przez alkohol duszy do wszystkiego, co traci postępem i trzeźwością, padł ofiarą swego nielegalnego procederu — handlu „księżycówką". Zapłacił $700. za wodę w beczkach, w których miała się znajdować wódka.

Nazwiska tego pana nie podajemy, gdyż nawet w takich wypadkach nie chcemy się bawić w denuncjatorów. Nie możemy się jednak powstrzymać od uwagi, że dobrze mu tak...

— Jakich towarzystw trzeba unikać?

— Wszystkich, bo wszelkie towarzystwa są szkodliwe: — akcyjne szkodzą na kieszeń; a przyjacielskie na zdrowie.

POSZUKUJĘ

Wspólnika lub wspólniczki z kapitałem od $600 do $1000, do wyrobionego i dobrze prosperującego interesu konfekcyjnego. Jestem samotny, potrzebuję pomocy i trochę kapitału na rozwój przedsiębiorstwa. Zgłaszać się na adres: „Nowy Świat", litera K.

929 Chestnut St., Room 402, PHILADELPHIA, PA. (18Ph).

R. PLEVINSKY'EGO

SKŁAD HURTOWNY

KUPCIE TUTAJ — ZAOSZCZĘDZICIE PIENIĄDZE!

	1 funt	100 funtów
Całe żyto	4c —	$3.75
Mielone żyto	7c —	6.75
Cały Słód	7c —	6.75
Mielony Słód	9c —	8.75
Mielona Korna	3c —	2.75

Żytniówka, Rum, Gin, Koniak. 1. un. 75c — 2 un. butelki $1.30.

Ekstrakty dodające smak.

Różnego gatunku śliwki suche i rodzynki

Mamy doskonały wybór butelek maszyn do korkowania, przykrywek, próbki do alkoholu, i innych przyborów butelkowych po najniższych cenach.

NAJLEPSZY IMPORTOWANY SŁÓD Ekstrakt z chmielem i Eisenglass, — $1.50 kana. —

Nr. 2 Importowany Bawarski

CHMIEL EKSTRAKT

Całkowicie 75c. kana.

1249 North Second St., blisko Thompson, Philadelphia.

Bell. Kensington 13—82.

C. O. D. zamówienia w Filadelfji i Camden bezpłatnie.

SZYFKARTY

Z Filadelfji i New Yorku do i z GDAŃSKA

Wyrabiam pożyczki na domy

Sprzedaż i kupno domów, farm i sklepów

Asekuracja od ognia, asekuracja okien wystawowych i automobili

W. FRYSZTACKI

Notarjusz Publiczny

817 N. 3rd St., przy Brown ul. Philadelphia, Pa.

NEWARK I OKOLICA

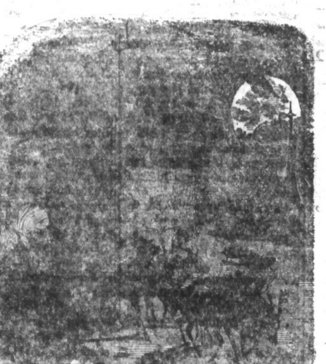

Niema to weselszej chwili, jak ta, w której człowiek otrzyma prezent od krewnych lub przyjaciół

na Gwiazdkę

Czy wybrałeś już prezent „na gwiazdkę" dla twojej rodziny, krewnych i znajomych?

PONIŻEJ PODAJEMY MAŁY SPIS PRAKTYCZNYCH PRZEDMIOTÓW, KTÓRE NAJBARDZIEJ NADAJĄ SIĘ NA PODARUNKI GWIAZDKOWE:

DLA MĘŻCZYZN

PALTA,
UBRANIA,
KRAWATY,
PANTOFLE
BUCIKI,
RĘKAWICZKI,
SZALIKI,
KOSZULE,
KOŁNIERZYKI
KAPELUSZE
CHUSTECZKI,
PASKI,
SZELKI

DLA KOBIET I DZIECI

POŃCZOCHY JEDWABNE
PANTOFELKI
BUCIKI
UBRANKA I PALTA DLA CHŁOPCÓW
CZAPECZKI
KAPELUSZE

Wszystkie artykuły są sprzedawane po zniżonej cenie

Odsyłamy pakunki do Polski

Wszystkim, którzy zakupią u nas towary przed świętami, wszelkie pakunki odsyłamy bezinteresownie

DARMO! Prześliczne Kalendarze Europejskie. — Kto zakupi w Sklepie członkowskim Jedność towaru za 50c. lub wyżej, ten otrzyma zupełnie BEZPŁATNIE Kalendarz ścienny.

Korporacja Handlowa

JEDNOŚĆ

230 SPRINGFIELD AVE., NEWARK, N. J.

BLISKO BELMONT AVENUE

NEWARK, N. J.

Pani Marja Brydelska z Cliffside Park została zaaresztowana. Aresztowanie nastąpiło wskutek śmierci siedmioletniego D. R. White, którego Brydelska 26-go listopada zepchnęła z ganku swego domu.

Wszyscy pracownicy miejscy, którzy na „gwiazdkę" spodziewali się podwyżki płac, zostaną sromotnie zawiedzeni. Komisarze miejscy na swym posiedzeniu onegdajszym omawiając budżet na rok 1922 wyrazili opinję, że żadne płace nie mogą być zwiększone na rok następny.

I u nas odbyło się zebranie protestacyjnę przeciw wykonaniu wyroku śmierci na osobach Sacca i Vanzeti'ego, skazanych za zabicie płatniczego i jego asystenta w South Brantree, Mass., 15 kwietnia 1920 roku.

Do zebranych w Laurel Garden, 457 Springfieled Ave. w liczbie 200 osób, przemawiała znana w całym kraju Elizabeth Gurley Flynn. Przeprowadzono rezolucję domagającą się rewizji śledztwa i ponownego sądu, poczem zebrano pewną kwotę pieniędzy naprowadzenie tej legalnej walki.

Artysta-malarz, syn zamożnego przemysłowca nowojorskiego Aleksander A. Mc. Arthur został oskarżony o zaatakowanie dwuch kobiet w pobliżu Cedar Grove., N. J. 17-go września i 10-go października. Pozostaje on na wolności za kaucją 25,000 dolarów, i twierdzi, że to jest szkaradny podstęp ze strony swoich wrogów.

ZAMORDOWANIE POLAKA

W niedzielę rano w Seabrook Farm znaleziono zamordowanego polskiego robotnika Stanisława Śliwę, 35 lat. Ciało zostało odnalezione w odludnem mieszkaniu jego towarzysza pracy, włocha, N. Perna. Wszystkie guziki od kamizelki i koszuli były pozrywane, czego morderca dokonał prawdopobnie przy przeszukiwaniu pieniędzy. Obok na podłodze znaleziono gruby kij, który, zdaje się, służył jako narzędzie mordercze.

Towarzysz jego, N. Perna, w którego mieszkaniu go znaleziono i w towarzystwie, którego Śliwa spędził, jak zeznają świadkowie całe sobotnie popołudnie, znikł bez wieści.

Z Teatru Ludowego

Działalność Teatru Ludowego stanowczo odpowiada zadaniu i wybija się na wyżyny prawdziwego przybytku sztuki. Nasze polskie teatry w Ameryce nie często spełniają swoje zadanie — ponieważ po części grywane są sztuczki o małej wartości literackiej i scenicznej. Przyczyny tego jasne. Na czele bowiem przedsiębiorstw teatralnych stają ludzie nie powołani, których głównym celem jest egzystencja.

Wrażenie z „Różańca", który grany był na sali parafjalnej św. Stanisława na długo utrwaliło się w pamięci publiczności. Na tą niedzielę dyrekcja teatru przygotowuje nową ucztę artystyczna — grana bowiem będzie przy współudziale najlepszych sił, doskonała sztuka ludowa ze śpiewami pod tytułem „Miłość zwycięża" ... lecz ta ilekroć była grana, zawsze cieszyła się niezwykłem powodzeniem. Całkiem słusznie należy się spodziewać, że gra aktorów będzie bez zarzutu, główne bowiem role zależne są od takich aktorów jak: p. Machlańska, p. Ebenhartówna, p. Ptakowskiego, p. Emcewicza i innych. W roli żyda-lichwiarza wystąpi utalentowany komik charakterystyczny p. Roman Romański. Szkoda pominąć takiej okazji, a więc w niedzielę do sali parafjalnej przy kościele św. Stanisława, gdzie jak od pewnego praktykuje Teatr Ludowy, odbędą się dwa przedstawienia: jedno o godzinie 3-ej popołudniu, a drugie o 7:30 wieczorem.

PASSAIC, N. J.

Placówka nr. 36 Wet. Armji Polskiej w Passaic, N. J. zawiadamia hallerczyków, że posiedzenie roczne odbędzie się w niedzielę, dnia 18-go grudnia 1921 r. w Domu Polskim, 1-2 Monroe St. Ważne sprawy od Związku Wet. Armji Polskiej, oraz sprawa osadnictwa dla inwalidów na Kresach Wschodnich, jak również wybór nowego zarządu na rok 1922. Każdy kolega jest stanowczo pożądany o godz. 9-ej rano.

Cześć!

Za zarząd:
W. Janiec, wice-prezes

W cyrkule.

— Panie naczelniku, za co mnie zaaresztowano?

— Cicho!! Zawsze protokuł będzie! Jakie jest pańskie zajęcie?

— Stolarz.

— Kiedy się pan urodził?

— Pierwszego maja tysiąc osiemset....

— Pierwszego maja?... No, to teraz pan wie już, za co pana aresztują!

W biurze.

— Pragnąłbym umieścić syna w pańskiem biurze, panie dyrektorze.

— A jakie ma wykształcenie syn pana?

— Skończył szkołę pływania.

Kronika miejscowa

RUCH OKRĘTÓW.

Przybędą do New Yorku:

Piatek: — Lancastrian z Hamb

NA CHOINKĘ DLA BIEDNYCH DZIECI

Szanowna Pani!

Odnośnie do sprawy urządzenia herbatki dla biednych dzieci, w załączeniu przesyłam $1.00 na zakupno i urządzenie choinki. Oprócz tego w osobnej paczce posyłam wspomniane zabawki dla biednych małych Józiów, inaczej powiedziawszy dla tyle biednych dzieci, którym los posłupił tego szczęścia, być tak obdarowanym, jak są inne dzieci.

Posyłając w każdym razie owe zabawki, życzeniem mojem jest, by one przyniosły na twarzyczkach tych biednych dzieci tyle radości, uśmiechu i szczęścia, ile ja sam czuję się szczęśliwym, mogąc choć w ten sposób wywołać ten uśmiech i uczucie szczęścia u tych maluczkich, którym los już teraz w zaraniu ich życia ściela ścieżkę niedostatkiem i biedą.

Z poważaniem

Stanisław Kuczyński.

Liga Kobiet Oddział II ..	$25.00
Wysocka Józefa	2.50
Polka	2.50
Kuczyński St.	1.00
RAZEM	$31.00

Nowy wynalazek

Zarząd kolei podmiejskiej wydał kilka tysięcy dolarów na nowe, ciekawe urządzenie automatyczne. Pasażerowie wrzucają nikle a aparat wpuszcza ich automatycznie. Wczoraj po raz pierwszy wypróbowano ten wynalazek z doskonałym skutkiem.

Na jednej stacji przy 66 ulicy John Harrington złamał rękę, gdy go aparat automatycznie przepuścił, a w godzinę później R. Petitowi ten sam dobroczynny aparat odciął palec.

Wynalazek zupełnie przyzwoity.

W Brooklynie znaleziono między Newins a Dean St. zwłoki G. Barry w kałuży krwi. Aresztowano żonę i kochankę Barrya.

WIELKI PAN

Jak dalece urzędy i policja bronią honoru wielkich panów świadczy fakt, iż „jakiś" pan, który przemycał biżuterję wartości 20 tysięcy dolarów — stał się tajemnicą policji, która jego nazwiska zdradzić nie chce, gdyż zajmuje bardzo „wysokie" stanowisko.

Rzeczony pan, przyjechał z Europy i przywiózł ze sobą wielki kufer, w którym, w ostatniej chwili odkryto sprytnie schowane (między ścianami) brylanty wartości 20 tysięcy dolarów. „Pan" oświadczył, iż biżuterji nie chciał przemycić, że chciał (!) je zdeklarować — ale zapomniał (!).

Wobec tego puszczono go na wolność. Jest bowiem osobą godną (!) zajmującą stanowisko (!).

Grzeczna policja!

AMUSEMENTS
— TEATRY —

„GET TOGETHER"
CENY ZNIŻONE O POŁOWĘ.
W HIPPODROMIE

ZŁAPAŁ KOZAK TATARZYNA

Herman Mueller skarżył Johna Kelleya o kradzież złotego zegarka i łańcuszka. Oburzał się, krzyczał, ubolewał nad tem, że ludzie kradną. Podczas gdy zeznawał zgłosiła się pani i pan Schilling i oświadczyli, iż zegarek jest ich własnością i że en sam Mueller jest złodziejem. Muellera aresztowano.

RATUJMY GO

New York, 14. XII. 1921.

Do Szanownej Redakcji
„Nowego Świata"
24 Union Square
New York City.

Szan. Pani Wysocka!

Potwierdzam niniejszem, że otrzymałem $95.75c zebranych przez Redakcję „Nowego Świata" na ratunek mego zdrowia.

Proszę bardzo wszystkim ofiarodawcom w moim imieniu podziękować.

Z wyrazem wdzięczności i szacunku

Roch Kurcaba.

RATUJMY GO!

Poprzedni wykaz	$92.75
Flex P.	1.00
Rose P.	1.00
Rybak F.	1.00
N. N.	2.00
Nosek K. z Brooklyna ..	5.00
Biskup M. z Filadelfji ..	2.00
Czytelnik „N. Ś."	1.00
RAZEM	$105.75

KSIĘŻNA KATARZYNA RADZIWIŁŁOWA, ZNOWU ARESZTOWANA

Sędzia Levine, z „West Side Court" zatrzymał „księżnę" Katarzynę Radziwiłłową (amerykankę z pochodzenia), pod kaucją $1000 do rozprawy sądowej. Hotel Embassy skarży ją o $1239.89c dłużnych za mieszkanie i wikt. Prokurator dystryktowy, Gibbs, twierdzi, że „księżna" Radziwiłł ma doskonały rekord kryminalny. Podobno oszukała w Południowej Afryce Cecila Rhodesa na $200.000 i siedziała 18 miesięcy w więzieniu w Cape Town.

Niedawno była aresztowana na skargę hotelu Shelburn, w Coney Island za niezapłacenie $352.52c za wikt i mieszkanie.

SENSACYJNY PROCES

Gussie Human oskarżona o współudział w zamordowaniu Garbera, została wczoraj uniewinniona, gdyż materjał przedstawiony przez prokuratora nie dał żadnego dowodu, na mocy którego możnaby stwierdzić zbrodnię dziewczyny.

Panny nowojorskie pocieszają się tem, iż sensacyjny proces pani Raizen da im więcej „excitement".

Jeden duch w pięciu Józefinach

Aresztowano 18-letnią Josephine Shea pod zarzutem kradzieży. Panna Shea występowała jako złodziejka pod artystycznymi pseudonimami: Josephine Philips, Josephinie Chester, Josephine West i Josephine Violet.

Młoda panieneczka w kwiecie wieku, boć już w piętnastym roku życia ugrzęzła w bagnie teatralnem, które wskazało jej drogę ku nierządowi i przestępstw.

Na ostatniej sztuczce złapano motylka — i wsadzono go do ciepłej a bardzo moralnej klatki.

OPOWIADANIA D-RA JAKÓBKIEWICZA

W siedzibie inżynierów i handlowców polskich dr. Jakóbkiewicz, znany polonji z referatów drukowanych w „Nowym Świecie", który przybył do Ameryki, celem uzyskania pomocy dla dzieci syberyjskich, opowiadał wczoraj o doli tych sierot i opowiadaniem swojem wzruszył wszystkich obecnych.

Z szczegółów drobnych o „dzieciakach" wyłonił się obraz, który tak długo pozostanie przed oczyma słuchaczy, aż ta troska nasza, troska całego społeczeństwa z serc nam nie spadnie.

Czem jesteśmy my wobec japończyków? Ludźmi bez serc uczuć, gorszymi od najgorszych. Wstydzić się musi każdy z nas, gdy dr. Jakóbkiewicz opowiadał, jaką miłości japończycy otaczali polskie sieroty. Gdy wybuchł tyfus plamisty i wygłodniałe nędzne sierotki ciężko chorowały, Japoński Czerwony Krzyż wysłał tylu lekarzy, iż na pięcioro chorych dzieci przypadał jeden lekarz. Przy każdem łóżku dziecka siedziała pielęgniarka a przy ciężko chorych dwie pielęgniarki.

Gdy się stan zdrowia dzieci polepszył — dawali im codziennie świeże kwiaty i z wzruszającą czułością otaczali sieroty. Dzieci japońskie płakały, gdy polskie sieroty odjeżdżały do Ameryki.

Przyjaciel dra Jakóbkiewicza opowiedział mu o wypadku następującym. W jednem mieście syberyjskiem spotkał dziecko polskie konające z głodu na ulicy. Przywołał mieszkańców najbliższego domu na pomoc. Poszli chętnie. Ale na widok dziecka machnęli rękoma, i powiedzieli — „eh, taż to sierota" i poszli dalej, a dziecko umarło na bruku.

Takich szczegółów dr. Jakóbkiewicz opowiedział szereg cały. Śmierć tych dzieci obciąża nasze sumienie. Wprost wierzyć się nie chce, iż głos umierających sierot nie znalazł drogi do serc polonji. Nie chce się wierzyć, iż ofiarność nasza zatrzyma się przed obrazem nędzy wzruszającym każdego polaka bez wyjątku.

Szczegóły opowiadane przez d-ra Jakóbkiewicza są oskarżeniem przeciw nam wszystkim.

ZEMSTA POWODEM MORDERSTWA

Lillian Raizen sama oddaje się w ręce policji. — Dr. Glickstein zawiódł i wykoleił ją.— Zemsta powodem morderstwa. — Wyrzuty sumienia po ucieczce i aresztowaniu.

Pisaliśmy o dokonanem morderstwie popełnionem na doktorze Glicksteinie w Brooklynie jakoteż o śmierci jego matki, która na widok martwego syna umarła wskutek udaru serca. Wczoraj zgłosiła się do prokuratora Lillian Raizen licząca 29 lat, która podała szczegółowy opis dokonanego zabójstwa, jakoteż motywy.

Pani Raizen znała dra Glicksteina od 18 lat. Mieszkali w jednym domu przez długi czas.— Gdy liczyła 21 lat, dr. Glickstein uwiódł ją, a stosunek miłosny trwał przez sześć lat. — Przed sześciu miesiącami wyszła za mąż i w drugim dniu po ślubie opowiedziała mężowi, że należała przedtem do Glicksteina. Mąż przebaczył jej, ale wyrzuty sumienia i melancholja trapiły ją do tego stopnia, iż musiała szukać pomocy lekarskiej. Lekarz wysłał ją do Florydy. W ubiegłą sobotę wróciła z Florydy, zamieszkała w hotelu, kupiła za pośrednictwem niejakiego Elisa rewolwer i udała się do ambulatorjum dra Glicksteina. Rewolwer trzymała w zarękawku. Gdy ujrzała doktora, pociągnęła za kurek rewolweru, ale dopiero po drugim razie padł strzał i doktor runął na podłogę. Wyszła na ulicę,— czuła że ją ludzie ścigają, więc biegła wraz z ludźmi. Na Williamsburgbridge wsiadła do tramwaju i odjechała do New Yorku.

Zbrodniarkę aresztowano nazajutrz.

DWAJ mężczyźni ponieśli śmierć przez wdychanie gazu świetlnego przy Norman Avenue, w Brooklynie. Bądźcie ostrożni!

„Bez ten św. Opłatek"

W niedzielę, to jest dnia 18 grudnia br. o godzinie 8:15 wieczór w Washington Irving High School, „Bez ten święty opłatek" sztukę ze śpiewami w 3ch aktach odegra Polski Teatr Nowości, pod reżyserją p. S. A. Bandrowskiego.

„Bez ten święty opłatek" jest sztuką ludową i z pewnością wszystkich zachwyci. Sztuka ta powiem dzieje się w dzień wigilji na wsi. Każdy, któremu miłe jest wspomnienie ojczyzny, pospieszy do Washington Irving High School w tą niedzielę, aby zobaczyć tą piękną sztukę. Prawdziwie polską Wiliję, tak jak ona się odbywała niegdyś u nas w kraju ojczystym, w Polsce.

Dyrekcja Teatru Nowości dokłada wszelkich starań, aby zawsze ubawić polonję, uczęszczającą na przedstawienia tegoż teatru, a z powodu zbliżających się świąt, wybrała sztukę odpowiednią, którą każdy chętnie zobaczy.

W przedstawieniu tym biorą udział wszystkie najlepsze siły Teatru Nowości z pp.: Bandrowskim i Kallinim na czele.

Jesteśmy przekonani, że i również to przedstawienie Teatru Nowości wypadnie doskonale—jak dotychczas, Teatr Nowości nigdy nie zawiódł, a owszem zawsze było więcej niż ogłoszone.

SKŁADAJCIE OFIARY W KONSULACIE NA SIEROTY WILEŃSKIE!

Z TEATRU NOWOŚCI

Zespół Teatru Nowości odegrał w ubiegłą środę w Domu Narodowym wesołą sztukę ze śpiewami „Duch Młynarza".

Brali udział z panów: Kallini, Bandrowski i Morkowski, a z pań: Bandrowska, Kuczaba i Przygodzka.

Dekoracje i wogóle wystawienie sztuki staranne, gra dobra, dały całość bardzo sympatyczną. Pan Kallini ładnie śpiewał arje z p. Bandrowską. Zasłużył na uwagę efektowny akt trzeci na cmentarzu.

I wogóle byłoby wszystko pięknie, gdyby nie dwie rzeczy: mało publiczności i nieco długie przerwy.

Publiczność przed świętami, widocznie mniej dba o teatr, a co do przerw usprawiedliwiają się ciasnota sceny.

Jak już poprzednio pisaliśmy szkoda, że polonja nowojorska nie korzysta z przedstawień w Domu Narodowym.

Są tanie i dobre. (x.)

GDZIE MOŻNA SIE DOBRZE ZABAWIĆ?

Ci, którzy byli na poprzednich wieczorkach P. S. T. nie potrzebują przypominania. Ku pożytkowi innych jednak zaznaczamy, że jeśli się chcą dobrze zabawić, bez nadzwyczajnych kosztów i strojów, to jedynym miejscem na to jest wieczorek P. S. T.-H., który odbędzie się w niedzielę, dnia 8-go stycznia, o godzinie 3:30 popołudniu, w sali Domu Narodowego, pn. 19 St. Marks Place.

Komitet.

ZAWIADOMIENIA

ODCZYT RADY OŚWIATOWEJ

W niedzielę, 18-go grudnia, w Domu Narodowym, pn. 19-23 St. Marks Place, w New Yorku, P. J. Morawski wygłosi odczyt p. t. Pasożyty emigracji.

Przytoczy on bardzo ciekawe fakta wyzysku tutejszej emigracji na różnych polach, tak przemysłowych, jak i fachowych. Pan Morawski, niedawno przybył z Chicago, gdzie brał udział w ruchu oświatowym, jest dobrze znany jako świetny mówca i poświęcił dużo pracy sprawie, o której będzie mówił.

KOMITET.

BACZNOŚĆ KOŁO No. 87 P. S. L. „WYZWOLENIE" W BAYONNE, N. J.

W poniedziałek, 19-go grudnia, b. r., odbędzie się roczne posiedzenie Koła No. 87, o godzinie 8-ej wieczorem, w lokalu „Polonia Photo Studio" ob J. Radeckiego, pn. 37 E. 21st St. w Bayonne, N. J.

Na posiedzeniu tem będą rozdane legitymacje nowym członkom, jakoteż przeprowadzone wybory nowego zarządu na rok następny.

Wszyscy członkowie są proszeni stanowczo przybyć i o ile możności nowych członków z soba przyprowadzić.

Cześć!

Józef Dymkowski, sekr.

W niedzielę, 18-go grudnia, b. r., o godzinie 2-ej popołudniu w głównej sali w budynku Y. M. C. A. na rogu 22 ulicy i Avenue E, w Bayonne, N. J., odbędzie się wielki ogólno-polski wiec, na którym przemawiać będą następujący mówcy: ks. W. Trzepierczyński z Brooklyna, ks. W. Cichy z Passaic N. J. i ks. Jan Groszek, niedawno przybyły z Polski. Wiec urozmaicony będzie deklamacjami i śpiewami. Po wiecu zapytania i wolna dyskusja.

Wstęp wolny.

Komitet zaprasza wszystkich.

(16, 17, 19)

GARFIELD, N. J.

Przyjdźcie na wiec w niedzielę dnia 18 grudnia o godzinie 2-ej popołudniu do sali ob. W. Buczka i K. Malca, 129 Main St., Garfield, N. J. Wstęp wolny. O liczny udział zaprasza polonję w Garfield i okolicy Koło No. 83 P. S. L. „Wyzwolenie".

KOMITET.

Regularne posiedzenie odbędzie się w niedzielę 18 grudnia o godz. 1ej na temsamem miejscu.

Kółko Mandolinistów „Lutnia"

Przyjmuje członków do Towarzystwa początkujących jako też grających na mandolinie i gitarze. Lekcje odbywają się we środy o godzinie 8 wieczór, w Domu Narodowym, 19—23 St. Marks Pl., N. Y.

Andrzej C. Bisek
ADWOKAT
Sprawy Europejskie, Spadkowe i Realnościowe
1152 MILWAUKEE AVE. CHICAGO, ILL.

Przygody detektywa nowojorskiego w Berlinie

Były komisarz policji nowojorskiej, p. Dugherty, wzbogaciwszy się na kopalniach nafty, porzucił swój dział w Ameryce i odbywa obecnie podróż naokoło świata.

Podczas pobytu w Berlinie, przedstawił się komisarzowi policji berlińskiej jako kolega po fachu, a ten prosił go o współpracę przy odzyskaniu skradzionych biżuterji wartości 500,000 marek. Biżuterję ukradziono we Włoszech. Dougherty ogłosił w gazetach, iż bogaty amerykanin zakupuje biżuterje i płaci ceny „amerykańskie." W kilka dni po tem zgłosili się doń złodzieje, którzy mu zaproponowali sprzedaż klejnotów. Dougherty udał się z nimi na przedmieście berliskie, a w ślad za nim poszli detektywi. Na dany znak detektywi aresztowali złodziei, którzy należą do szajki złodziejskiej międzynarodowej sławy.

CHICAGOSKI DOKTOR ROBI ZADZIWIAJĄCĄ PROPOZYCJĘ

Prześle śliczne okulary na próbę każdemu

Wszyscy, którzy noszą okulary lub cierpią z osłabienia oczu, zainteresują się tą osobliwą ofertą Dr. Ritholz'a, sławnego okulisty, Pokój 19, Madison & Laflin Sts. Chicago, Ill., który obiecuje wysłać parę ładnych okularów w szyldkretowej oprawie „Czysty Wzrok" na próbę czytelnikom tego pisma, którzy po nie piszą. Te okulary pomagają w czytaniu drobnegodruku, nawleczeniu najcieńszej igły, możności widzenia z daleka i blizka. Chronią oczy od nadwyrężenia i bólu głowy. Okulary te przedawane są w cenie od $12 do $15 para, są ładnie wykończone i wystarczą na zawsze. Przyjaciele wasi będą wam winszować dobrego wyglądu. Nie przysyłajcie pieniędzy. Nadeślijcie tylko imię, nazwisko, adres, wiek i jak dawno nosisz okulary, jeżeli wogóle. On prześle ci okulary natychmiast, opłaconą pocztą do wypróbowania przez 10 dni. Jeżeli jesteś zadowolonym, zatrzymaj okulary i zapłać małą sumę, $4.49, w przeciwnym razie zwróć okulary i nic nie stracisz. Przyjmując tą ofertę natychmiast, otrzymasz okulary w aksamitnym, pięknie wykończonym futerale, który możesz zatrzymać na własność zupełnie darmo. (Ogł.)

BEDNAR & BEDNAR
Posiadamy na składzie galanterję męską i damską, towary łokciowe, wełnę doskonałą, ubrania dziecinne. Ceny umiarkowane.
276 Ferry St., Newark, N. J.

ARENA AUTO SCHOOL

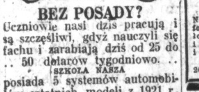

BEZ POSADY?
Uczniowie nasi dziś pracują i są szczęśliwi, gdyż nauczyli się fachu i zarabiają dziś od 25 do 50 dolarów tygodniowo.
SZKOŁA NASZA
posiada 5 systemów automobilów ostatnich modeli z 1921 r., na których uczymy po polsku kierowania, jazdy i mechaniki. Kurs trwa do 4-ch tygodni. Dostarczamy posady. Uczcie się fachu, który popłaca. Dla pracujących szkoła otwarta w niedzielę.
Piszcie po katalog darmo do:
ARENA AUTO SCHOOL
151 West 54th Street, New York

DROBNE OGŁOSZENIA

Praca dla Mężczyzn
MALE HELP

POTRZEBA dobrego buczera. Stała praca. Zgłosić się: 161 Greenpoint Ave., Brooklyn, N. Y. (17-m)

Praca dla Kobiet

POTRZEBA kobietę do ogólnej domowej roboty, taka która będzie chodzić do domu spać. Ładny dom. Zgłosić się do: Mrs B. Evedon, 8 Rutgers St., New York City.

Do sprzedania
FOR SALE

GROSERNIA i bucernia w dobrej miejscowości z powodu wyjazdu jest zaraz do sprzedania. Zgłosić się na miejscu. 111 Clinton Ave. Maspeth, L. I. N. Y. (16s)

BUCZERNIA do sprzedania w dobrem byznesowem miejscu i duży interes. Sprzedaję z powodu wyjazdu do kraju. Cena $3000. Kupujący może otrzymać mieszkanie i meble i automobil do wyjazdu. B. C. c-o Nowy Swiat. (20-s)

Candy i Stationery Store. 3 pokoje, gorąca woda i wanna. 581 ... City, N. J. (17-s)

PIEKARNIA na sprzedaż, dobry interes i ładna okolica. Cena $5000. 2653 E. Cambria St., Philadelphia, Pa. (17-s)

PIEKARNIA i Lunchroom z powodu wyjazdu do kraju sprzedam tanio. Tygodniowy dochód $500. Cena $3,500. (18s)

GROSERNIA i Delikatesen na sprzedaż w polskiej okolicy, 623 — 3rd Ave., Brooklyn, N. Y. (2s)

KTO CHCE kupić grosernię lub cigar store. Oba sklepy są pomiędzy polonją. Po informacje w sklepie 643 — 3 Ave. Brooklyn, N. Y. (18s)

MAM KILKA interesów do sprzedania w polskiej dzielnicy. Zgłosić się do Gliwy 643 — 3 Ave., Brooklyn, N. Y. (18s)

HARMONJA Leonarda Bot...owa, 8 basów, bardzo tania. A. Baranowicz, 315 Wilson Ave. Brooklyn, N. Y. (17s)

ZAKŁAD Fotograficzny do sprzedania. Stare, wyrobione miejsce. Na parterze. Dwa duże wystawowe okna. Polska dzielnica. 125 Ferry St. Telefon: Market 6428. (18s)

Poszukiwania

KRAWCZYNI zawodowa z kraju poszukuje jakiegokolwiek zajęcia w zakresie krawieckim; czy to prywatnie lub w pracowni. Zgłoszenia: Agnieszka Gąsiorowska, 76 Box St. Greenpoint, Brooklyn, N. Y. (17s)

POSZUKUJĘ 2 panny lub bezdzietne małżeństwo na mieszkanie; 387 E. 10 ul. n. p. 8. (17s)

Od bóli i boleści
PAIN-EXPELLER
Zarejestrowany znak handlowy U. S. Pat. Off.
Przyjaciel w potrzebie

FARMA NA SPRZEDAŻ
Mamy farmy duże i małe na sprzedaż, wszystkie przynoszące zyski. Niektóre z nich posiadają bydło, drób i narzędzia. Mogą być kupione bardzo tanio. Jeżeli chcesz farmę napisz lub zgłoś się do nas natychmiast:
Model Land and Homes Company
15 Park Row, New York.

PODARUNKI
Na Boże Narodzenie—Rekordy, Gramofony, harmonje, skrzypce,—srebro stołowe, budziki, książki do nabożeństwa i do czytania. Pocztówki, kalendarze, i t. p. kupujcie w polskim sklepie
Z. GIBCZYNSKI
209 Av. B. cor 13 St., New York N. Y.

ADWOKAT-OBROŃCA
udziela bezpłatną poradę prawną w ojczystym języku między godz. 7 a 9 wieczorem w swojej kancelarji
PRAWNEJ POMOCY
233 E. 14th ST., NEW YORK CITY

H. E. COOK, M. D.
LEKARZ
specjalista chorób, uszu, oczów i gardła
GODZINY:
10—1 rano
5—7 wieczorem.
10—1 w Niedziele.
36 W. 82 St.
NEW YORK CITY

Telefon: Orchard 1521.
JÓZEF HALICKI, M. D.
LEKARZ
GODZINY:
12 do 2 po południu.
6 do 8:30 wieczór.
W niedzielę do godziny 2-ej po poł.
311 E. 10th Street
NEW YORK

Telefon: Orchard 1686.
Cathedral 9466.
EDWARD J. BERO, M. D.
LEKARZ
GODZINY:
1:30 do 2:30 po południu.
7 do 8 wieczór.
11 do 1 w niedzielę.
58 East 7th Street
NEW YORK

NATIONAL AUTO SCHOOL

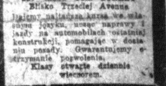

220 EAST 14th STREET
Blisko Trzeciej Avenue
Uczymy najtańsza kursa we własnym języku, uczęc naprawy i jazdy na automobilach ostatniej konstrukcji, pomagając w dostaniu posady. Gwarantujemy otrzymanie pozwolenia.
Klasy otwarte dziennie wieczorem.

Z Brooklyna, N. Y.

List do Redakcji

Do Szanownej Redaktorki
Pani Józefy Wysockiej!

Czytając „Nowy Świat" zauważyłem artykuł „Ratujmy go", który mię wzruszył. Skolektowałem więc u swoich kostumerów $5.00, którą to sumę posyłam na ręce pani J. Wysockiej, na zakupno krwi dla polskiego robotnika.

Z głębokim szacunkiem i szczerem uznaniem kreślę się

K. Nosek.

BACZNOŚĆ — LUDOWCY W CENTRAL BROOKLYN!

W niedzielę, dnia 18-go grudnia, o godzinie 3:30 popołudniu, odbędzie się posiedzenie roczne Koła No. 89, na sali ob Jarzwy, pn. 85 Hudson Avenue. Na zebraniu będzie wybrany nowy zarząd na rok następny. Również ważne sprawy będą do omawiania. Obecność wszystkich członków jest bezwarunkowo konieczna.

A. Paterek sekretarz.

Baczność Greenpoint!
DZISIAJ
W piątek 16go grudnia
w Domu Narodowym
Driggs ave.
TRZECI ODCZYT
Złączonych Towarzystw
z Greenpoint

Do Towarzystw Polskich w Williamsburg

W niedzielę 18 bm. o 4 wieczorem, w Sokolni, 188 Grand St., odbędzie się odczyt na temat „Szlakami krwi polskiej", czyli rola żołnierza polskiego w wojnie światowej wygłosi p. S. Kuśnierz, porucznik armji polskiej. Przytoczy nadzwyczaj ciekawe szczegóły intryg austrjackich, tajnych organizacji wojskowych, organizowania legjonów polskich i t. d.

Wstęp 10 centów.

SKALMIERZANKI

W niedzielę 18-go grudnia, Związek Młodzieży Polskiej w Brooklynie wystawi po raz drugi „Skalmierzanki".

Czysty dochód dany będzie Dzieciom Wileńskim.

Zapraszają Was dzieci Wileńskie, które łzawemi oczyma na was patrzą, na braci.

Za grosz złożony na ten cel wzniosły damy Wam wieczór rozrywki, o którym cały Brooklyn opowiada.

Przyjdźcie!

PROGRAM ODCZYTÓW ZŁĄCZONYCH TOWARZYSTW W GREENPOINT GRUDZIEŃ 1921

16 Grudnia, — „Czy nam zagraża rasa żółta", W. Bojan-Błażewicz.

tury polskiej", A. Korona.

30 Grudnia, — „Przestępstwa polityczne w imperjum rosyjskiem, A. Potocki.

Wincenty Kowalski
Polski Adwokat
Praktykuje we wszystkich sądach — w sprawach polubownych, kryminalnych i majątkowych.
Biuro: 217 Havemeyer St., Room 305
Williamsburg Bridge Plaza
BROOKLYN, N. Y.

Telefon: Greenpoint 5715.
Dr. Ludwik Grycz
GODZINY: 1—2 po południu.
6—8 wieczór.
W NIEDZIELE od 1—2.
126 Eckford St. Brooklyn, N. Y.
Pomiędzy Driggs Ave. i Nassau St.

Podarunki Świąteczne
Doskonały wybór instrumentów muzycznych, biżuterji, gramofonów, polskie rekordy. Specjalna zniżka świąteczna.
W. GARSVA
601 Third Avenue
BROOKLYN, N. Y.

DR. L. LEVITT
Dentysta
45 Stuyvesant Ave.
Brooklyn, N. Y.
Robota 1-szej klasy; X-ray, znieczulenia; wszelkie operacje bez bólu. Moją specjalność prostowanie krzywych zębów, i leczenie wrzodów i krwawiących dziąseł.
Tel.: Bushwick 1059.

POSKI TEATR „NOWOŚCI"
S. CISZEWSKI, Zarządca.
W NIEDZIELĘ, 18-GO GRUDNIA 1921
PUNKTUALNIE O GODZ. 8-ej WIECZOREM
W WASHINGTON IRVING HIGH SCHOOL
40 IRVING PLACE, POMIĘDZY 16 i 17 ULICĄ
BEZ TEN ŚWIĘTY OPŁATEK
Sielska prawdziwa sztuka ludowa w 3-ch aktach z kolędnikami i gwiazdorem w chacie wiejskiej.
Ceny miejsc wraz z podatkiem wojennym
TYLKO 50c, 75c i $1.00

UWAGA!
W NIEDZIELĘ, DNIA 18-go GRUDNIA 1921
w Kościele Św. Krzyża, 159—15-ta ulica
W SOUTH BROOKLYNIE, N. Y.
ZARAZ PO SUMIE WYGŁOSI ODCZYT, na temat:
„JAK UMIERALI PAPIEŻE"
WSTĘP DO KOŚCIOŁA WOLNY!
Pasterka w kościele św. Krzyża, odbędzie się dnia 24-go grudnia, 1921 roku, w sobotę, o godzinie 12ej w nocy.
KS. W. TRZEPIERCZYNSKI, 161-15th St.

CZY POTRZEBUJESZ NOWE UBRANIE NA ŚWIĘTA?
U NAS MOŻNA NABYĆ:
Męskie garnitury $12.00 i wyżej
Garnitury dla chłopców 5.00 i wyżej
Męskie palta 5.00 i wyżej
Także mamy na składzie duży wybór brylantów, Zegarków i biżuterji, jakoteż muzycznych instrumentów.
Zgłoście się do nas, nim pójdziecie gdzieindziej.
MORTIMER A. AUFSES, Inc.
ZASTAWNICY.
277-279 Stanton St., N. Y. C.
Otwarte od 8-ej rano do 6-ej wiecz., w soboty od 8-ej rano do 9-ej wieczór.

Darmo Każdemu

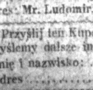

Kto natychmiast nadeśle ten kupon, ... w zamian otrzyma drogi prezent na Święta i wolny tykiet kolejowy na dwie osoby, aby obejrzeć nasze domy i loty w okolicach New Yorku. Potrzeba na początek tylko $25, aby pozostać właścicielem własnego domu w Polskiej Kolonji i to w krótkim czasie.
Adres: Mr. Ludomir, Apt. 1, 174 Hunterdon St. Newark, N. J.
Przyślij ten Kupon ze swoim dokładnym adresem, a my wyślemy dalsze informacje.
Imię i nazwisko: ....
Adres .... Miasto .... Stan ....